

Այս պարագաներից համոզուած, ես ենթադրում եմ, որ Փաշա-Փաղի, Սրբահանի, Յովտակ լճակի, Արագածի եւ միւս արձանները Վիշապազանց պաշտամունքի՝ ջրապաշտութեան շրջանից մնացորդներ են, որոնք ապացուցանում են, որ ձորոխի Աւագանում կրակապաշտութիւնից, մոխրապաշտութիւնից շատ դարեր առաջ հաստատուած էր Վիշապազանց պաշտամունքը. Մեծամօր անրիձ, անարատ ջրերի — Անահիտի գերագոյն իշխանութեան շրջանը, Միհր-Արեւ Աստուծոյ եւ Արամազդի հետ: Հետագայ դարերում նոյն իսկ ուրարտական շրջանից յետոյ պիտի մտած լինի կրակապաշտութիւնը-մոխրապաշտութիւնը:

Մոխրապաշտութեան մուտքից շատ հին է բնապաշտութիւնը եւ Վիշապազանց ջրապաշտութիւնը, քանի որ ամենահին յիշատակարանները՝ ջրանցքների նախնական շինութիւնները կազմուած են Աչքադարեան (Թեփէ-գեօղ) վիթխարի եւ կարծր քարերով, որոնք մոխրապաշտութիւնից շատ դարեր առաջ են գոյութիւն ունեցել: Էլամից — Սինար դաշտը իջնող Քարուն (Ուլայ) գետի ձախակողմեան-հարաւային մի մեծ վտակը, հնումը ազկատ-սումբընների շրջանում կոչուել է Ճերրոխ (Տես Հերմոյդ, Մարդու Պատմութիւնը, հատ. Գ. էջ 8 եւ քարտէզը): Այս ձերրոխ անունը արդեօք կապ չունի՞ մեր ձորոխի հետ: Այս